ԱԶԳԱՍԷՐ

Հրատարակի յամենայն Շաբաթ օր՝ ըստ Նոր Տօմարի։ Գարիման Կ. Ռուփի 24՝ բաժանորդաց ընկերութեան 500։

ՍԻՐԵՍՑԻՍ ԱՐԴԵ ԶՄԱՐԴԻ ԵՐԶԱՆԻԿ

Ամենայն տպագրին հրատարակութիւնք ծրերա-
գին։
Ուսանելին օգուտ տպա-
նանք ի ձեռն ամ...

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԵԱՑ

ՀԱՏ. Գ. ԹԻՒ 93. ԿԱԼԿԱԹԱ 1847 ՄԷՅ 22.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԱԼԿԱԹԱ

Բանի աւուրբք յառաջ զեկոյց ի-
ւեք ընթերցաք յԱնգղիական Լրա-
գրի, թէ՝ «Բարերար Հայ մի շնոր-
հեաց վասն կարօտելոյն Խաղաղացոյ՝
զգուշոյ հիմնարկութեան և քառասուն
կուսակալաց ուսման։» Ընդ որ
մեկնարկէ առաջնոյ թէ «Բարերար-
Հայն» ով ոք է. Եւ ի մասնաւորել
խորհուրդ ոչ ... գումար շնորհաց,
զորեաց զանուանս, զի միայն Աստուած
Տեառն լիցի փառք՝ ի ծածուկ բա-
րերարութիւնք իւր, զոր Աստուած
՚ի հանդերձ իւր ընկալցի. ամէն.

—◆—

Լանդոնայ թղթատարն եհաս ՚ի
15 ամսոյս. բայց դրանք եկին ՚ի
17. որ իւր լուրք նորին քաղուածոց
յայտնեսցի.

—◆—

ԴԻՊՈՒԱԾ ՄԻՒՍՈՅՆ ՊՕՂՈՍԻ

Անագանութեան զաղթականութեան Օրի-
նօք ամէ զրէ առ Անգղիական յաղագս
սրբոյ եղանակի գաւառականութեան
գրչագրի Մեծին Պօղոսի յանէլն.
«Բաց զկոչէ ամենայն ոք զի այս դրա-
մոց նախազուարճ զօրավարին Անգղի-
կացւոցն Հնդկաստանի ... , որ վաս-
ժէ զօրականս իւր վասն բարձրա-
գոյն պաշտամանց Եկեղեցւոյ, և բա
որում այն պաշտօնք պաշտօնէից զեղ-
ջուց բազմաց գիտութիւն. Վ լսո-
նացեալ զԶօրինաց, զՀնդկաց և զՀայ
գաւառաց յայն ամս յանձնառութեան զա-
շակերտս իւր ընդունել ՚ի լեզուս ուսանց
հնագոյն աշակերտ զնալին ակզբնատպա-
րաց նոցուն. Աշակերտ ոք պարսա-
կան սերտել զԶօրապահս և տե-
ղեկել ՚ի Կեսար. և անտի ՚ի Վ եր-
գելիա. ուսանց խմբապետ, թէ ով ա-
զգաց Թարգմանիչ զնոսա և ուսեցզե-
ալեյ զհանճար բերականական հա-
մեմատութեանց՝ յուծման և սրբա-
գրութեանց. Օնդին ժամ և յաղագս
Աշխարհաց լեզուաց. Մանուկ ոք պար-
սաւորի Անգղիական լեզու մերա-
ձել զմտաւոր յուսոյ և յառա-
ջելեաց, ուսանց ծանօթութեան զոյք և

զեծն բարբառոյն . և եթէ հոգանեա ուսումն եղեռ զայն , զանդին անգամ ցուցանել ոչ կարէ ."

Հրատարակիչ Ինգլիզմանին ասէ . " Թէպէտ և անծանօթ եմք եղանակի դաստիարակութեան գպրոցի Ասքոյն Գէօղլոնի , սակայն կարծեմք՝ զի եթէ մանկունք շատայսու ածյանին 'ի զօրուց 'ի դասս՝ յանցանէ ծնողացն են . որք ոչ թողուն սոյնոց խոշեանց ընթացական ժամանակ՝ յարգեալ օրինակաւ և հիմնաւոր ուսմանց . 'Ի մասին յազմակերպ ուսմանց՝ թուի ասէ , թէ և 'ուղ՝ (վարժարանք Ասքոյ Գէօղլու գպրոցի ,) հաւասարեալ իցեն 'ի նորահնար յերգման թութաքքն պարապմանց . պիտեմ թէ այն իցէ բնական կարգ ուսման . Թմեղեալ միջին բեռ եղանակ 'ի մէջ երկուց ծայրեաց ընթերցողին ևս իցէ . Մեայն բարս և բանս ուսանել 'ի բերանս՝ առանց գիտակացութեան ուսուցչին, ոչ տալ ումեք վկայութեան զխոստմունս լեզուին Բոյց և ստիպել զմանկունս յուսանանութիւնեան որոց բազում մէքն անհասկանալիք 'ի նոցանէ, և բան անգուոյն 'ի գործ գնել ոչ կարեն . զգունոյս ցանէ պաշտելրա ."—

Մեայ ուրեմն և մեզ գհեա բերել , թէ անկնեալ եղանակ դաստիարակութեան իցէ արդեօք տգիտութիւն բարից . և 'ուրուք՝ նշանակեալ իրաց . կամաւք լեզուին կամ արուեստին ընդ մանկանս կապել , կամ 'ի մանկանց խածել . Իր թէպէտ և արժանի են ուսուցչին , սակայն դաստիարակի և դատակր է 'ասանդելին . Թութաքքն ուսանին հնչմանց՝ արտաքոյ բանաւոր զխոսնք . Թութակին կարէ ասել "Ասքոյ" բայց ոչ իմանայ , ոչ զգայ ոչ սրտի . և ոչ խմայ . Մանուկն եթէ շուքոյ ոչ տեսեալ և ոչ ճանչաչեալ զնա , կարէ նոյնպէս հնչել զՇ"աքար" . բայց ոչ ինեւ ոյ՝ յորժամ ասենս" տալ քեզ շաքար" Իսկ ոչ տրամի յորժամ ասեն ոչ տալ ընդ շաքարի արդէն և շատն ընդ հնչումն՝ մեն . Բնութիւն նախ զնին առաջի եդ մեզ , և ապա տուաւ բան հնչմանցն՝ անուն կարգ այնր նոցա . Ասա զհնդթութակօրէն յամ հնչեն ուսանելի՝ բնական հանարեցի ուք . Արդ էջէ , եթէ ուք կամի զորովին իւր տալ յուսումն պարզաբանական լեզուաց, մանն երկու , ինքն կամ չայս տալ ժամանակաւ , և ապա հանել և 'ի գործ աւելորդ զքարեգուցանել . փոխանակ անձանց հասուստ առնելոյ , զի ընդունայն կարասանէ զժամանակ նոցա . և 'ի կարեւորաց զրկէ . Լաւ է մի կամ երկուս կատարեալ ուսանել , քան յամենայնս պակասաւոր գատանել , իսկ թէ ոչ ուրեմն արդ․ կեանք մեր զեռ բաւական չեն վասն կատարեալ ուսմանց . Այլ ևս ժամանակ սիրոն .

—ԻՆԳԼԻԶՄԱՆ յատկի թուէ զամենայն զօրս Բրիտանիկ Հնդկաց՝ բա հեռացեալ սրբանակեր 'ի 1825 և ց1844 .

	Եւրոպացիք	[illegible]
Բենգալոյ	4. 419	102.321.
Մադրաս	5. 060	57.813.
Բոմբայի	2. 549	31.949.

Իբրեւ տոկոսիւ զնէ զմահ Եւրոպացւոց յամենայն ուրեք՝ քան զերկրաքանչս . բայց և այնպէս՝ երկրականք 'ի Բենգալոյ առաւել մեռանին քան 'ի Մադրաս և 'ի Բոմբայի .

Ամէն Տէրութիւն եկեղեց դատել անդի յորժամ և օր. առաջնորդ 'ի պահանջ զօրաց իւրոց , բայց սորակոյս է , թէ ծնեալ և մեռեալ 'ի հոլանոսն անհարկ կարգին ...

տեղայ պատերազմի 'ի տօթագին գաւառս թէ ոչ.—Յուսալ է ինձ, յաջողութեամբ կերպից և խնդրելեաց առաջնորդին զօրք խաղաղութեան երկրին զոր մեզ պաշտպանել և պաշտպանել պարտին' առաւել օգտակար լինին թէ մարդկանց և թէ Տէրութեան' քան փոխախելով զանգս իւրեանց ։

—ՕԴԵՍԱՅ ՈՂԻ. Քանի ժամանակք յառաջ հարևանցիկ ծանօթութեամբ յէջս Եգիպտոսի զմեծ շնութեանց' որ լինելին 'ի ձեռն օգելէն օդոց . զայդ կոչանալ ժամանակ ինն ամսոյ . որ ամենի զթիւ 23 Փետրուարի անցելոյ 'այսր ամի' որոց Համարեցաւ յերկուց ամսոց ։

"Փարիզ—Պատրաստեալ է յօրինուած օգեղէն օդոյ կամ ծծոյ, կարծէ զարմանալ 'ի համառօտոյ զօրութեանն' քանզի սաստիկ յառաջ երևելոյ 'ի Սէֆէշան լեզգիին . թէ 'ի կիրառութեան բնաւորութեան օգեղէն օդոյ' թևոք հրեղէն, շոգեպատ օդն' զնալ. և որոց միջոցն առ նա' 'ի մէջ վառելոյ էաբեղման լինէին . Իւրոց և զանազան փորձս փորձեցի 'ի առողջութեան մշտարութեան, զի ևթէ հնար իցէ գտից կիրառութեան նաւուն, զձանձրալի պատահելոյ Նորան, և զանազան անձեւոյ նորա . Այս փորձք առաջի մատուցան Պետպետական ժողովոյն Բրաւեռանց, ուր սկսանեալ օդնոյ նաւապարտութեանն' առաւ և այլք ամենայն զգացեալ էին . աւարտական յայտ 'ի գիրանելոյս զի օդքան երկար ակէր գործոյս թէ միայն աներ և յայտնի ցուցանել թէ չէր ինձ վասն ամենայն ինչ ոչ յայտնեան հրաշքին' և ոչ իսկ ցուցանէն նորա . Օ այս անուանեալ քաղուած փորձս փորձեցի 'ի մէջոյ իմ ճիգերան, և զայս զաղելեան օգին' զի կիրառելոյ որքան ևէր, իսկոյն ընդ մասանց, անցք 'ի յերկան հրեղէն ոչ համբերեալ չիցէ նորին որ 'ի ներքսը ունդ չէր վառեալ, և մինչդեռ ընդ նմա կարուսանէր զլորարանն յի զօրութիւն իւր . և յիշէր վերստին 'ի բաց' և չմարթէր վերստին վառել . մինչև բաւական չափ օդագնացն օդոյ ոչ խառնէր ընդ ինքեան . Օ այս գտեալ զանհնարին բոցս առի 'ի յերան իմ, և 'ի փորձս շնչառութեան, և յինքնագս ամենայն սատրիճանի շնչառութեանցս քարի զի եկեալ միաս . Յառաջնում սարիճանի շնչառութեանց բազայ' մարթ է վառել զենբերք ընդ առաքոյ փերկիկց գործւոյն, բայց յետոյ, իբրև օդն 'ի թէօքս անկեր համանէ , միանգամայն անցանէ, նաև զկից և ութ մասնաչափս գործւոյն ։

'Ի չիշել հրեղէն զայս օդի օգեղէն թուի խառնել 'ի ներքս ,

Օէ ,
Կենդանածին օդի , և
Բորակածին օդի ։

Օայս խառնուրդ' Կենդանածին է որ պատճառէ զվառումն օդոյն , բայց է մասնել ընդ բերանն' համբերէ չինչոյն, որ սաստիկ ինն է յերկրէ, և միանգամ ընդ նմա' 'ի հաստել ընդ թուքն. Անախանն շունչն բաղադրեալ է 'ի

Ածխոյին } օդոյ . և մասամբ
Բորակոյին } իւրք նաև կենդանածին օդոյ ։
և Օդոյին }

Իսկ եթէ այս փորձ և այս առաւութիւն ճշմարիտ իցեն , ուրեմն չէր անհնարին վառել , այլ թէ հրեղէն և թէ մերձակայ նորա միանգամայն ապահով կան ։

Մարտ 3 1847 ՄԻՔԱԷԼԵԱՆ ՅՈՎԻԱՆ .

—ՏԱՐՕՆԵԱՆ մին եղիտ առի 'ի նորումն' արտևանակիան ինն լեզուակա-

գործունէութիւն, որ յուծեալ վերջնոյն յորժէ որոշ մասունս բաղդատութեամբ ստուգեաց զգինչութիւն նորա, և մե-րամբն բաղադրելով՝ յօրինեաց լիովի ընտիր. Իսկ թեթևամասն լինի այս գիւտ, ուրեմն Լեբոլզէ Միստր բա-րեաւ ստացեալ բուսոյ Բոնգալոյ, իւրով անդրանկան ներկով երևելի ըմբռնեսցեալ էր. Իսկ այժմ ՚ի սո-ցածայ եղևնափայտից Լյուկեն որ ՚ի Շուեյզանոյն, հայրապետը Հայ հող-մել յանուանս ամենայնոյ ժողովոցեան Խուլաներ, ՚ի գլխոյնեաց եղկելին ար-սաւրել չարաս անուշոյն՝ և զնիղութ թեթևացայն քան զինչ խաղացու-ցանել յերևս Համաստաբան Մեկե-անոս. զինչ զարմանք նահ՝ եթէ այլ մեւս ոք կարիցէ ըմբաղեն բաղդատե-րութեամբ և զլիովի յօրինել. Կարէ, բայց մեզ թուի, թէ արդեն Հայք ՚ի խորաման փայտից, և չարաս ՚ի ցրե-ցանեաց՝ նոյնպէս և այս արուեստա-կան բաղդրութեան՝ ոչ կարէ հա-սանել կատարելութեան ընտանիին, Թող ապահով չափաւորեսցէ միայն զզարմանս իւր ընդ հանճար և գիւտ աշ-գի Հնդկաստանցւոց, և անմեղին ճշմարիտ զանէ զհնութեան մեր.

ՄԱԴՐԻԴ

Գերագոյն Ատեանն այսօր բաժնեց յինչ էաւ շնաստատուն մեծր սրա-հանդեցն պարտուց Համարակալութեան, Իւր տարի, թէ ծախք ՚ի ձևոյ դրե-րեսց 930 և եթ ամիս՝ զուարթե-ցան ՚ի 160. որով զբէթէ ՚ի յեան որ-նանկութիւն կարծանեցու աշտեյի պարտականն. Ճանգամեքն է ՚ի մե-րոյ ընդունելոյ զայտեփոխ ձեւքն վէճ ՚ի գերմանացւոյն ատեանն, և արդարացու-ցանելոյ զաւոյրն հասս առևտրի վասն սյսորեն ի Բարձրագոյն Ատենէն Բա-զաւորաց. Իսկ այս ոք որոշէ զինչ ու զարդուն Համալսարանյոյ միայն, պարտի վճարել վասն ուսանողաց նո-րա՝ ապա ինչ լինին.

—Պարոն Ընդհանուր Ատեան Եկե-ղեցւոյ Միաբանութեան տնօրէն և քա-րոզիչ ՚ի Մոսկուա, զհանգիստ հա-սան ոմն Մանկրաաման, ՚ի հաստա-Քրիստոսի յանուն. Մայր կոչին, եղբայր և քրոջեանք հրդեհով հաստա-տեցին զանհատութիւն համախմբոյն ցեղութեան, և յետ յինքեան հայ-ցել կամեցան. Բժիշկք քննելով զանձն նորա՝ մերժեցին զայս երկրաստանու-մեան. Այսն կարծահատակ իմն զօ-րով՝ կործկա տայր հաստատութեան մերժութեան մեր նորա, բայց հան-ճարեալ պատասխանեալք նորա առ դէա-պէս հարցմանն՝ զմերժութիւն բժիշ-կացն հաստատէր, և զեղբայր իւր զրգռէր ՚ի ձեռնարկութիւն ընդ-դէմ իւր ՚ի հաշուել Ատենի զատա-րանին.—Այսն յանձնեցաւ, ներքուին բանն միոց տակաւին անհասանելի Իսկ եղբայր նորա թուի թէ կեղծեաց ի-ցէ վասն արժանաւորելոյն զանհատու-թիւն Ատենին, թէպէտ ամբողջու-թիւնք կեանց նորա ՚ի ժամանակին՝ նը-կատելիք են.

ԲՈՒՄԲԱՅԻ

Ճառամանքին զրուցեալ կենսաց, զի Բարձրագոյն կառավարութիւն Բոմ-բայոյ որոշեաց 960, կամ 70, հազար կաւմիզանոյ ամփիւ՝ վասն շինու-թեան Ընդդիմական Եկեղեցւոյ ինչք ՚ի Կլայէ Մեծայ. Իսկ մ. ք խնդրանք անմահել, զի Պրպատմութեան, թէպէտ անգամ աւրեմն՝ տակաւին յանձնանօթս ժամանակ.

ՀԻՒՂԱՐԻ · ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԼՈՐ ՚ի միջոցս ամսեան Ապրիլի մինչև ընդառաջն յորդեալ ՚ի լերինս Նիփատի կոչեցեալ, որ ՚ի հարաւային Հնդկաստանի, և բազում մարդիկ և անասունք մեռան ։ Եթէ ոք ասիցէ ՚ի Հայաս թէ մարդիկք պատահեցին պէսպէս, և տեսանեք զոտն հաստոյ ՚ի մարդկանէ խոհից հաստատ ։ Բայց մեք արդարոց հաւատալ կարէ թէ ընդայնեցած զօտևու այնքան մարդիկ և անասունք ՚ի ցրտոյ մեռանիցին ՚ի միջոցս ամսեան Ապրիլի ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ

Երկնահանդէսն և յոյժանխառն զուարճանալի Եկեղեցին Հայոց ՚ի Նոր Ջուղայ ՚ի թաղն Պարսաւեանց կոչեցեալ՝ առ լինքն ամփոփէ զիրձառնոր ուշադրութիւն անձնեցաւ մեր, ոչ միայն ՚ի պատիւ Նախավկայ Մարտիրոսին Քրիստոսի Տեառն մերոյ, յորոյ անուն կառուցեալ է, ոչ միայն ՚ի սակս հանգստարան լինելոյ սրբազնէր եպիսկոպոսաց մերոց՝ որք նախագահեցին ՚ի Պարսից և Հնդկաց, ոչ միայն վասն զի անձնայն զՔրիստոս պատարագելոյ ՚ի քաղաքէն մերոց մերոյ, որք գրեթէ յատուկ և անգստնինք են անձնայն տանմարոց կառուցելոց ՚ի փառս Յաւիտենականին, այլ յաղագս լինելոյ նորա մանող երկրորդ յուսատրութեան հայրենեաց մերոց, և գտելոյ մայր անձնայն գրոցգրեանց և գրչութեանց նորա . որ ընկալեալ ՚ի 1850 ամէ Տեառն մինչ ցայսօր ՅՈՒՑԱԿԱԳՐԵԱՆ անուանեալ ՏԵՍԱՐԱՆ, զանձնայն Ջուղայ անխափան ընկալեալ ՚ի գիրս իւր, մեծարեալ համառօտեալ նորա զկարծիս աւուր աշխարհս իւրոց, և զորզայս յանձնեալ զենում չորրորդ ՚ի չորսն Տեառն, Եւ երբեմն յարեալ էր երիցուց աշխարհաց առաջնորդ ՚ի նմա, և չեղասոյն վաստակոյն միայն . բաւական էր որպէս չարժել ՚ի սիրտս մեր, և երախտահատոյց առնել երբեմն մեր և ծնողի, որ թէ և է լինի նա ծնող մեր յաւէտասցն և ի փրկութիւն ՑՈՒՑԱԿԻ ԳՐԵՆԱՑ Աստուծոյ Աստուածոյ է նա զորեղն, և մշտնջենաւորելոց և ու և չորրորդ անձնական Ազգ Ընտանեաց լինել, որպէս նախկինն նոյն և նախապատիւ մայր լուսաւորութեան ազգի մերոյ ՚ի Նոր Ջուղայ Օամս քաղաք և եսթն գործակից մայրութեանը ընկալաւ և մեզ գրգեալս մեր, և մնացանէ . այլ ոչ միանգամ զանձոյ զխրախորդութեանն փոյթ երկն առնեք ։

Ս. մասնաւոր վասահանամբ այսու նախ ազգօգտին մատուցանել Պատուելի Աղեքսանդր մերում ՚ի Հնդկս, մանաւանդ որոց ՚ի Կալկաթա, ՚ի Մադրաս և ՚ի Բոմպայ կեցեն . զի լաւ խրատաքանչիւր կարեաց՝ առ բա ինչ կարեկցեն ՚ի մեծաւորութիւն խոհեմութեանց նորա, և ՚ի յառաջել զան պատուել յարմարութիւն ընդունելոյ ՚ի ծոց իւր զայնքան բազմաց մանկանց . Իւ երկրորդ ՚ի մտանաւորն պաշտամանս արհամարհեսցէ առաջի անձնայն սիրելի աշակերտաց նորա՝ յետ անձնայն տեղեկն, յորոց բազումք են արդ. ազգասէրք Բարձրերոյն անարգ մեծամեծ տառապանօք . զի առ ուրեք և զմանկանց երկու կամ երեք, երկրպագեալ ՚ի մի ծաղկեալ և օրհնեալ հանգստականացն փառօք եւ րախտագիտութեան իւրեանց ՚ի չնորհութիւն և ՚ի պայծառութիւն անուան, յորմէ ընկեսցուք պայծառութեան

Իսկ որ ուրեք մի միայն անձն գտա-նիցի, ուղղեսցէ զգրութիւն իւր՝ կամ առ Կառավարեան Ընկերութիւն, և կամ առ Վ. Խաստանուտ Լորդգբոյն, փառս ԱՄԵՆԱՓՐԿՉԵԱՆ ԾԻՐԱՐԱՆԻ 'Նոր Ջուղայ, և օրհնութիւն Աստուծոյ որոց լսեն, և 'ի կարեւոր կառուցուած-ոյ կանգնիլն. ամէն.

Ընկերական Բարեխնամութեանն յանձնեցաւ 'ի ձեռս Պարոն Մանու-կայ Թորոսեան, և հաւաքեալ գու-մարն հաւաքեցաւ փոխանակագրով 'ի 'Նոր Ջուղա՝ ձեռն 'ի գործ արկա-նել վերանորոգութեան, քանի դեռ ևս կայ.

ԵԳԻՊՏՈՍ

Ընդհանուր խնդրանաւորութեամբ հրա-տարակեմք զանուանս մի քանիներոյ ան-ձանց՝ որք են այժմ 'ի ծառայութեան Մեհէմմէտ Ալի փաշային Եգիպտոսի.

ԱՐՏԻՆ Բէյ—նախարար գործոց օ-տարազգեաց և վաճառականութեան երկրին, և դրեթէ միակ կառավար գոր-ծոց գլխոյն.

ՀԵՔԵՔԵԱՆ Բէյ—Բննակալ՝ այ-նինքն բժշկաց Երուսաղ Բէյին և յա-ռաջ կառավար վարժարանին արհես-տից և մեքենայութեանց. այժմ վերա-կացու գործարանաց մետաղ և հանքոց. դաստիարակեալ յԱնգղիա.

ԽՈՍՐՈՎ Բէյ—ներքին Ընդհա-նուր դպիր և առաջին թարգման փաշային. Եղբայր Արտին Բէյի.

ՅՈՎՍԷՓ Էֆէնտի—երկրորդ թարգ-մանն՝ հինգ բարբառոց լեզուաց. Իտա-լականաց, Արաբացւոց Օսմանցւոց և Պարսից.

ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ Էֆէնտի—վարիչ Եգ-իպտական դպրոցին հաստատեալ փա-շային 'ի Փարիզ քաղաքի, նա և ներ-քին խորհրդական փաշային.

ՅՈՎՍԷՓ Աղայ — թարգման Անգղիոյ Բողոսքանցեան Կիպրոսի.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ—առա-ջին Դրամապահ կամ Սառաֆ փա-շային.

[illegible]

ԵԳԻՊՏՈՍ. Հրամանաւ բարձրա-գոյն Իշխանութեան Եգիպտոսի չափեալ զերկիրն՝ գտին երեսուն ամենայնիւ բարձրացեալ յոյժ մեծ գտոյ, յաւելեալ ամենայն զոր բարձեալ իւրն 'ի կողմ վերաբերեալ յորդութիւն իւր.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ. Սոյն է զոր ասեն փետր 15 թուով, թէ Պրուսիա, Ռու-սիա, Աւստրիա և Անգղիա միա-ցեալ իւրեանց համաձայնել դաշինսն Սու-լթանայ, Իսկ թէ՝ զօրքն Անգղիացի, Պրուսիացի և Աւստրիացի համարա-կիրք ժողովեցան 'ի Պարիս՝ յա-ղագս գործոց այսորիկ. Տէրութիւն Անգղիացւոց կամի զայս միջոց հա-ւաքել առնել, ոչ միայն վաճառա-կան նաւուց՝ այլ և առաջին տասն-հինգ պատերազմականաց ևս.

Ընդհարձ զարմանաց արդարև, զի Տէրութիւն Եգիպտոսի ոչ հաւանու-թիւնք առ այս, ասացի և մեծարգեա-լ պատրաստեալ՝ ոչ ձեռն առնուլ, գիտ-ացեալ զանձինս զօրխասութիւնն՝ զօրս յառաջին յաղթութեամբ խոստանայր. Ասի 'նա, թէ ամենայն աստիճանք 'ի ժամին այսորիկ՝ վերջանալոց էին 'ի Կոստանդնուպօլիս.

—Մինչ գիր առէ, թէ Ասորիս գոյն եղ ըստ Մէհէմ Փաշան Օս-մանեան հասարակ զօրացն Սու-լէյմանայ, ասացի և սկսանելոց է զօրս իւր 'ի ծովեզերս և 'ի հրուանդանս Աղեքսանդրիոյ. ծովք յառաջագոյն զինեցան նաւարկութեան 'Եգիպտոս յԵ-

գերպատուէ վճարին . Պատգեա ըն-
ծայագործ մատչանին յարգարէ .
Ընդգեա՛ դեսպանաժողովոյն Սուէդայ
հայոց . և զամենայն գիտնականաց
նորա .

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ . Կայսրն Աւստրիոյ բարձ-
րագոյն հրամանաւ պատուէրեաց իւրոց
զօրավարաց՝ որպէս թողուլ զՀիւսիս
զինուորս իւրեանց յուրոյս շարա-
թուց և անտի նոյն , որպէս զի մար-
տնչեսցին ԶԻՀՈՎԱ ի Ասիադոյս իւ-
րեանց .

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ . Ըստ թէ ՚ի
սահմանս կրետեյ որ բաց օրէ զմեծամեծ
համբաւս արձակեաց յՕսմանեան
առհասարակն յերկրպագէ , խաղաղութեան
ինչ նմանի ի յեռակիչս Սալոնիկոյ ,
զոր թէպէտ և զօրաւորեցոյց Փաշայն ,
սակայն խռովս առնել սկսան զմանաւ
և բարձումն զօրաց ի նաւս Եւրո-
պացւոց .

Իգնէկձեան

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Յանցեալ թիւ Ըզգասէրիս ա-
կնարկ մի ձայնեմն առաք ՚ի մասին
յարաբերութեան Յունաստանի ընդ
մեծի Դրանն Կոստանդնուպոլսոյ ,
զորս և թարգմանեմք ՚ի նմանէ ըն-
դունեցին ինն թուական ՚ի 22 Յուն-
վարի ամսոյ՝ ՚ի Յանինա , թէպէտև
խնդրողի ինն թերի մեզ կազմածութեան-
թիւն գրեին .

"Ի ասանկապարտամաց ամաց Յոյնք
ամենք մանր ՚ի տան Աէնք Իս-
քէնտէր՝ ադանէին զնա Մի յապանա-
գոյն Նոստս անտն Յոյն հայրաք , կա-
ցանութեամբ խոստակ իւր և յարա-
նեաց գերեալս այլ զօրծակից չարու-
թեան իւրոյ , Օ է-քի Իսքէնտէր Բա-
ջեայ կուսակալին , ծանուցեալ թէպէտ
Բերլեանեան , զայս անիծ եգիտ

յասալ ամենայն զմեկերիմ անկրօ-
թիւն իւր ընդդէմ նորա . Յասու-
նովին զինուորեալ արարք երեք ըն-
տանին , և կայանաութեան Յոյներ-
կու զՄեջուլիս և զԿարօբսալիս և
մասցյ ՚ի ամեքանն յաւագ զանձե-
նայ ինչ ՚ի նոյանն , Պետրոսն Զամ-
զիկացւոց միջամուտ եղեալ ազատեաց
զնոսա . Պ᷊աշէ Ըրդուլլա և Օ է-քի
Իսքէնտէր և Վ᷊ալիք խորհուրդ առա-
րին զինուորել զամենայն այր Սուհ-
մանակին և զԲերլեանեայս բանակակ
կարգաւոր , ՚Ի մերոյ յարձակեցան
Պետրպոլսոյ Զաղգեացւոց . ծա-
ռայք նորա ՚ի պաշտպանութիւն ան-
ձանց և ընտանեաց զէն առին , բայց
զԹուրքսն արգել գնաց , և ինքնին
յամուրսն եղեալ ամբոխին եհարց
զպատճառ կատարութեանցն խռովեալ
և զօրհնութեալ չեաս զօրձառ ամե-
րակն , և թէպէտեւ ամենեցուն հրաման
արձակեաց ՚ի զենսւան կայս . այլ
խնամօքն Բարերարին ոչ կարաց մա-
տնչել նմա . Մահմուտ Բէյ մեղա-
պետ կանեմա , որ զօրաց ՚ի բաց հա-
լածեաց զնոսա . Համիդ Փաշա եկն
առ զինուորին , և զաշխ հարեալ՝ կա-
խել առաց զՇարագարձան յամբաստա-
նեալ , և զելողսն կալեալ եդ ՚ի բանդի .
Օ տզկա երկեքին զխասսուրն ամե-
րակն . Օ է-քի . Ըրդուլլա և Վ᷊ա-
լիք թզթեան արարեալ՝ պատասխանա-
գին զԲերլեանեայս մեալել Աշխար-
ատ թեան նոյա . զոր առաքեցց են ՚ի
Կոստանդնուպոլիս .

Պետէ Նէ-ր Մ-րը 1 .

ՀԻՌԵԱ . Թուղթ ինն ՚ի Հռով-
մայ ասէ , թէ Սրբազան Փափն զի-
նուորեալ է Տեղապահին կամ՝ Կառուք
առաքել յեղափոխեալ մեծամեծ քա-
ղաքս Օսմանեան և զՓափական

ընակելս նոցա՝ ի ներքոյ պաշտպանութեանցն առնուլ ։

ՉԵՐՔԵԶԱՀԱՅՔ

Նոր գիւտ երևեցեալ եղբարց, որք խառնեալ ընդ Չերքեզաց՝ ունին զգործ և զկրօն նոցա և կոչին Չերքեզահայք, դատն և Ռուսաստանեայն ի փրկութիւն հոգւոց իւրեանց բառ հետազօտ օրինակիւ ։

«Տէր Յովհաննէս քահանայ Խոսրովեանց, ընակեալ Մէկատարինոդար, ուղղեկեցեալ յանուն Հայազգեաց՝ թէ յայնկոյս Կուպանայ գետոյն Հայազգիք, յորոց բազումք չունելով զժողով կատարելոց զհոգեւորական պաշտօնատութիւնս իւրեանց՝ զարմեալ են ի կրօնս Մահմետի, և մնացեալքն և մաքառ փորր գոյնմակըլն ի Քրիստոնէութեան հաւատոյն փառնոյն շարժեալ յաջողութեանց և ի պաշտաւորութենէ իւրմէ՝ հարկ անձին վարկաւ գնալ ի մէջ անտառս Չերքեզաց և անդանօր յուզել ճանապարհ՝ զարձուցանել զանկեալս ի գիրկս սուրբ և ուղղափառ Եկեղեցւոյ մերոյ ։

Մատեալ զինուք յուսոյ և հաւատոյ արժանաւոր Հովիւս Եկեղեցւոյ՝ Յովհաննէս քահանայն, մերկացուցեալ, և զձեռնարկեալ գործ իւր ի գլուխ տարաւ փառաւորութեամբ ։ Բարեպաշտ և աշխատասէր Հովիւս ոչ շատացաւ կատարմամբ միայն պաշտաման քահանայութեան, այլ զարդարեալ մնօք և հետաքրքիր ընդունութեամբ՝ ի պարապոյ ժամն վերլուծեալ զհանգամանս աշխարհիս և ի նմա ընակեալ ժողովրդոց, զորս ինքն տեսեալ կամ զորոց հաղորդաբանութեամբ տեղեկացաւ ։ Եւ ահա հետազօտու-

թեամբ ընկալեալ զայս աշխատասիրութիւն նորա՝ պատարագեմք ի մերում օրագրի ։

Կովկաս 46 թ.

Ճանապարհական
ԵՐԳԻՄՆ

Մինչ այս և մինչ այն, տեսելք ուղևորական,
Յօդայր ի վերայ մեր հրեկք տասանն.
Ուր մանր ի ծանօթից մտեալ ի խաւարն՝
Դադարիս մարդկան կենցաղ չարաչար ։

Զի խուլք խառնարենք զորեն կատարեաց՝
Սիրատարփեալք զորութեամբ իւ ընդոց,
Լայնք ի սահմանի լեռնայինք մորթեաց
Շանտագոյներն ցնդեցան ընդ օդս ։

Օրհնեալ իմն, հոյր յանկրծ Դանդեղոյ,
Դիցակերոն Վրաքն շողեր բազմորեայ,
Եղեալ ի խորոյն եղեքն փայտից,
Կանգրեցե ի վեր մնայր ծանրաւեց ։

Գորայս առ զայլոյ գալարշեալ ի վեր
Ծաղկանց Պարսից հասքն քարանձաւ,
Որ ի գետաւ որ իմ խառնուրդն,
Հնատոսէր զանթառ իւր անվեհերքն ։

Ուր նեշան եր Պարսից՝ հեռագեկեան ձեռաց,
Յափրացեալ յանկոյս քարայրքն կացար,
Եւ Զրդագեշտ մեղ, որ ԶԱՄԵՆ ի հուր
Յատրուշան Պարսից վառեաց զաւր ի զաւր ։

Ուր մինչ թնդայքն յորոց խառնոսկայն
Ի յուր հոլովաւոր աղետից մարդկան,
Սանդարք ի ներքոյ առ յարձանագանս իւրեանց
Հնչեցքն ի զուրս առակաւ մի արհնաւորաց ։

Ժամանն լրջնահապեալ չարժեաց գզբոս,
Երանգոյն ի բոց վայրթքեաց հուր և ծուխ,
Զերծուցքուն կենաց՝ շարժեալ ի Մերբուառ
Մահաքուս բնութեան կենսաց ըղձորուստ ։

«Որ ընծ մնաղեալ էլ մանեքիմ,
Եւ Ռուսայն, աւէ, սանկ սփիւքիմ,
Թեւս յանգղնեացք յասանն աղքատց,
Զեւր անբաստանել պատպարս թափանս ։

Մեզ ասպարանին զիւտազուն զօրաց,
Ուր յանհաւթութիւն զնիկք մանհացուաց,
Դարձարուք հեզով յերկեր ի խաւարս,
Որ հանդստան ծեզ, մեայն չարաչար»։—

Թարգմանեան Թաղիդեանց ։

Եփ. Պ.

ԽՄԲԱԳՐՈՂ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Մ. Գ. Խութաբաշեանց Վ. Երջաբեկոսց